ב"ה

בית דוד

תנועת נוער חסידית

עשרה מפגשים בנושא

תשעת עיקרי האמונה של פנימיות התורה

(מעובד מתוך המאמר "תשעת עיקרי האמונה של פנימיות התורה" בספר "אמונה ומודעות")

אל המדריכים

למדריכים היקרים, ברוכים הבאים!

איזה כיף שבחרתם להשתתף בתכנית הלימוד המשותף שלנו!

אז קודם כל - מה התכנית בכלל, בעצם?

אז ככה: פעמים רבות מדריכים נתקלים - מעבר לקושי לבחור מה ללמד ובאיזו צורה - בקושי להעביר את המסרים שהם רוצים. יכול להיות שאם כל המדריכים ילמדו את אותו נושא למשך תקופה, נוכל גם לבחור נושאים מעניינים שעומדים על הפרק, וגם המדריכים יוכלו לדבר אחד עם השני על קשיים, על דרכים נכונות ללמד, על תובנות חמודות שעולות מהלימוד וכו'.

למה בחרנו דווקא את הנושא הזה?

קודם כל, כי הוא בסיסי וחשוב מצד התוכן שלו. בדור האחרון אנחנו חווים מהלך שבו 'חוזרים לבעש"ט' - מעבר לכל הדיבורים והשכלים העמוקים, חזר קצת הצורך לדבר שוב את פשטות היהדות, פשטות חידושי החסידות, וזה מה שאנחנו מנסים לעשות. עיקר הרצון של בית דוד הוא שהחניכים ירגישו, לפני הכל, שהם חסידים של הבעל שם טוב. כל השאר בא (או לא בא) ממילא - לפי העניין, הצורך וצורת ההעברה של החומר. המהלך המיוחד הזה של הרב שליט"א, מלמד אותנו מאד יפה ומסודר את הבסיסים הפשוטים של החסידות: התחדשות התורה, אהבת ישראל, אמונה בצדיקים וכו'.

עוד מעלה מאד גדולה במהלך הזה, שאפשר ללמד אותו כמעט בכל רמה שבה אתם אוחזים יחד עם החניכים היקרים. אפשר לדבר אותו ברמה הכי הכי פשוטה, כמו שנדבר הערב בעזרתו יתברך, אפשר להוסיף את ההקבלה לספירות, אפשר להעמיק הרבה־יותר או קצת־יותר בכל אחד מהעיקרים ואפשר אפילו - איפה שהרמה מאד גבוהה - ללמוד אותו מתוך הספר "אמונה ומודעות" במקורו ממש, שם הוא מעוטר ציצים ופרחים ועומקים עד אין קץ.

התכנית הזו באה לעזור לנו להנגיש את החומר, וליצור סוג של מעגל תמיכה בין כולם. נשמח מאד גם לשמוע אתכם: תשתפו אותנו, תגובות, טענות, סיפורים, תובנות, שאלות וכל מה שעולה בנידון...

בקיצור, שמחים שהצטרפתם, מאחלים לכם שתהנו מאד מהלימוד, תִּשְׂמְחוּ וְתְשַׂמְּחוּ תמיד אלקים ואדם!

אוהבים ומעריכים

אביעד ועילאי

❖ מפגש ראשון: אמונה

במפגש הראשון נדבר על עצם עניין האמונה. למעשיו של כל אדם יש יעד, תכל'ס, אליו הוא שואף להגיע. מה שמחזיק את האדם זה האמונה שלו - אדם בעל עסק מאמין שהעסק הזה יעיל, ואם הוא הולך על מבצע כל שהוא מה שמחזיק אותו הוא האמונה בצדקת הדרך, האמונה ביכולת להצליח והאמונה בחשיבות של המעשים. אז מעבר לי"ג עיקרי האמונה הפשוטים של התורה, אותם מנה הרמב"ם, הקבלה והחסידות הוסיפה עוד תשעה עיקרים, קווים־מנחים שלאורם אנו חיים ומתנהלים.

ברמה גבוהה יותר, אפשר יהיה להרחיב במפגש הזה על היחס בין י"ג העיקרים לט' העיקרים, המבואר באריכות ובמתיקות ב"אמונה ומודעות"; או על היחס בין האמונה בנגלה לאמונה בחסידות. המלצה: מי שרוצה, כחלק מתחילת התוכנית, 'לעלות רמה' - יכול להקדיש את המפגש הראשון לספירות, לעבור עליהן אחת־אחת ולהסביר מה עניינן ומה הן מלמדות אותנו, ולהמשיך את המפגשים בהקבלה של כל אחד מעיקרי האמונה לספירות (וכך להבין אותן טוב יותר).

האם אנחנו בוחרים במה להאמין? לפי מה? האם אדם יכול לא ללכת לפי מה שהוא מאמין בו ולמה? האם החסידות נמצאת בתוך היהדות או שהיא חיצונית לה?

❖ מפגש שני: 1. התורה המתחדשת

במפגש השני נדבר על עיקר האמונה הראשון של פנימיות התורה: "תורה חדשה מאתי תצא". נדבר על התורה ועל כמה שאנחנו נוגעים לה, כמה שהיא אמורה לגעת לנו. על כך שאנחנו לא חיצוניים לתורה ומסורים אליה מבחוץ, אלא התורה נמסרה לצדיקים שמעדכנים את התורה בכל דור. אם הרמה מספיק גבוהה כדי שזה מעצבן את החניכים, כדאי להסביר ולהרחיב על כך שאנחנו מאמינים - וזו האמונה כאן - שבתורה נמצאות כל הדרכים שבהן אפשר להבין אותה (כתוב, שהתורה ניתנה בלי ניקוד כדי שהחכמים יוכלו לקרוא את המלים בכל צורה שתיראה להם). "זאת התורה לא תהא מוחלפת", ומי שמסור לתורה באמת - התורה נמסרת בידיו, והוא 'מגיש' אותה בצורה חדשה כל דור, עם שינוי הנשמות, המחשבות והלכי־הרוח בעולם. בדורות המתקרבים לביאת משיח, התורה נהיית 'משיחית' וגאולית יותר ויותר. מה זה אומר?

האם העיקר בגמרא הוא מה שנראה לצדיקים או שמה שנראה בפשטות בפסוקים? האם ה' התכוון דווקא לפשט, והרמז-דרוש-סוד חיצוניים לתורה? ולמה ה' לא מדבר ברור יותר? מה זה אומר שהתורה מתקרבת למשיח? ואיך היא תיראה אז?

❖ מפגש שלישי: 2. בשביל מי יש מצוות?

בשביל מי נועדה היהדות? בשביל מי ברא ה' את העולם? האם ה' צריך את המצוות שלנו?

חז"ל אומרים ש"לא ניתנו מצוות אלא לצרף [לתקן] בהן את הבריות". האם אנחנו עובדים את ה' בשביל לקבל שכר? בשביל להיות אנשים מתוקנים? אנחנו מאמינים שכאשר ה' ברא את העולם הוא יצר אצל עצמו רצון, אפילו צורך, שנעשה את מצוותיו ונגלה את אורו בעולם, "למעשה ידיך תכסוף". המצוות הן כבר לא עבורנו, הן החזרת טובה וגמילות חסד לה', "ישראל מפרנסין לאביהן שבשמים". כעת, הבחירה שלו בנו נראית אחרת לגמרי: לה' משנה באמת שנקיים את המצוות.

איך כעת אנחנו רואים את ה' - מרומם יותר או נחות יותר? האם צורך זה חסרון? האם הגיוני שה' יבקש ממנו לעשות דברים בלי שהם מועילים לכלום?

❖ מפגש רביעי: 3. העסק זז ומושגח

אנו מאמינים שה' ברא את העולם יש מאין ואפס המוחלט בששת ימי בראשית, ושהוא ממשיך לחדש אותו בכל רגע ורגע - "המחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית". בהתהוות המתמדת, של כל פרט בכל רגע, ה' משגיח על כל פרט ופרט.

ללא תחושת ההתחדשות התמידית, הבורא נותר רחוק מתודעת הנברא. האמונה בבריאה המתמדת והמודעות אליה מקרבות בין ה' לברואיו ומדגישות את אהבתו העצומה של ה' כלפיהם. הבורא יתברך אינו דואג רק לקיום הכללי של העולם, אלא בורא כל פרט ופרט בכל רגע מחדש, מתוך אהבה כלפיו ואמון עצום בפוטנציאל הטמון בו.

האם אנחנו רואים את ה' כמו שה' רואה? איזה דבר גדול לדעתך ה' שינה בעולם בזמן האחרון? האם ראית לאחרונה השגחה פרטית? מה זה אומר לך שה' בורא אותך כל רגע מחדש?

❖ מפגש חמישי: 4. ירידה לצורך עלייה

אנו מאמינים שכל ירידה היא לצורך עלייה למקום נעלה יותר מלפני הירידה. אמונה זו היא גם כלפי חטאים חמורים שהאדם עושה בבחירתו החופשית. "אין רע יורד מלמעלה" - אף־על־פי שהאדם חטא בבחירתו נגד רצון ה', בעומק, ה' סובב זאת בכוונה תחילה כדי לבוא לטוב עליון יותר. תפיסה זו משנה לחלוטין את היחס לנפילות - "במקום שבעלי תשובה עומדים אין צדיקים גמורים יכולים לעמוד".

האם ההבנה הזו גורמת לי לעשות טעויות בקלות יותר? האם בלי דרך תשובה הייתי מפסיק לעשות עבירות, או מחזל"ש פשוט את הנסיון לא לעשות? האם הרגשת פעם שמתוך ירידה כל שהיא התעלית למקום גבוה ובוגר יותר מלפני הירידה?

❖ מפגש שישי: 5. התכלית היא העולם הזה

אנחנו מאמינים שחפצו העצמי והפנימי של הקדוש־ברוך־הוא הוא לשכון בעולם הזה דווקא - "נתאווה הקדוש־ברוך־הוא להיות לו דירה בתחתונים" (תנחומא נשא טז).

אמנם העולם הזה הוא הכנה לעולם הבא - "העולם הזה דומה לפרוזדור לפני העולם הבא" - אך פנימיות התורה מסבירה שהעולם הבא אינו עולם הנשמות לאחר פטירת האדם ופרידת הנשמה מהגוף, אלא דווקא שינוי של המציאות הגשמית שבה אנו חיים. לאחר תחיית המתים הנשמות תחזורנה לגופים, וה' ישרה את שכינתו דווקא בתוך הגוף והחומר הגשמי. כך החיים בעולם ועבודת ה' בתוכו הופכים מתחנת־מעבר־זמנית לבעלי תכלית נצחית - הכשרת העולם הזה לקבל את השראת שכינתו יתברך. במקום שהתכלית היא עולם אחר ומרוחק, התכלית היא פתאום לשפץ ולחדש את העולם הקיים, שבו בעצמו ה' רוצה להתגלות.

האם אנחנו חיים את זה שליהודי טוב בעולם הבא, ובעולם הזה הוא באמת נדפק? האם אתה רואה סיכוי שהעולם הזה יהיה מקום מושלם שה' נוכח בו? האם מעניין אותך יותר לחשוב על ציור אחר לגמרי של נשמות בלי גשמיות בכלל, או שהגשמיות מעניינת אותנו ודווקא בה אנחנו רוצים להכניס אלוקות?

❖ מפגש שביעי: 6. צדיק גוזר והקב"ה מקיים

דוד המלך אמר: "צדיק מושל יראת אלקים", וחז"ל הסבירו שהקב"ה אומר: "מי מושל בי - צדיק". עיקרי האמונה השישי והשביעי הם שתי אימרות חז"ל על כוח הצדיק: "צדיק גוזר והקב"ה מקיים", ו"הקב"ה גוזר וצדיק מבטל".

אנו מאמינים שאבינו שבשמים חפץ ש'נוביל' אותו, כביכול, אל הגשמת רצונו והשראת שכינתו בעולם הזה.

ה' אמר לאברהם אבינו, היהודי הראשון, "הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי" - אתה תיזום ותוביל. כמו בעל עסק שנהנה לראות את בנו לוקח את מושכות העסק לידיו ומצעיד אותו קדימה, כך ה' שמח לראות את בניו תופסים יוזמה ומקדמים את העולם אל התכלית.

האם אנחנו יכולים ליזום טוב יותר מהקב"ה? האם עושה לנו טוב ליזום, או דווקא ללכת על מה שה' עושה בלי לחשוב בכלל על הרצון של עצמנו? איך הבנה הזו משפיעה על הקשר שלנו לה'? האם גם בתורה ובמצוות שייכת המחשבה שלנו מה יעשה טוב לקשר?

❖ מפגש שמיני: 7. הקב"ה גוזר וצדיק מבטל

אנו מאמינים שאבינו שבשמים רוצה ש'ננצח' ונבטל גם את גזירותיו המפורשות.

התורה "לא בשמים היא", וכשאנו פוסקים הלכה גם נגד 'בת קול' מן השמים, ה' מחייך ואומר "ניצחוני בני". כאשר בן חכם מזהה את רצונו הפנימי של אביו הוא פועל להגשמתו, גם נוכח אמירות הפוכות של האב. 'קליעת' הבן לרצון האב משמחת את האב עד מאוד. כך, והרבה יותר, ה' נהנה כשבניו מבטלים את גזירותיו וקולעים לכוונתו הפנימית.

האם זה 'מוזיל' את ה' לומר שחשובה לו המחשבה שלנו על מה שהוא עושה? למה שה' יגיד דברים שונים ממה שהוא רוצה באמת? האם גם לכם זה קורה לפעמים? האם כששומעים דברים מרגיזים ממישהו צריך לחשוב למה הוא התכוון באמת, מה הפריע לו?

❖ מפגש תשיעי: 8. ועמך כולם צדיקים

אנו מאמינים שכל יהודי הוא "חלק א־לוה ממעל ממש". לכל יהודי יש נשמה קדושה, מופלאה וייחודית, שהיא חלק מה' בעצמו.

"וְעַמֵּךְ כֻּלָּם צַדִּיקִים". כל אחד יכול לשמש 'צינור' לגילוי אור ה' בעולם. שלמות האמונה בה' היא האמונה בישראל - על כל אחד להפנים שיש לחברו תכונה טובה ויקרה שאין בו, שאותה עליו ללמוד ולאמץ. גם אם נדמה שאחד מתוקן מחברו, תיקונו השלם יגיע רק על ידי אימוץ הטוב שיש בחברו.

האם צדיק זה אומר 'שומר תורה ומצוות'? האם כל יהודי הוא צדיק? גם אם כל יהודי אחר צדיק, האם אני צדיק? זה משמח אותי לשמוע שאני צדיק בכלל?

❖ מפגש עשירי: 9. קדושת ארץ ישראל והגוף היהודי

אנו מאמינים שגם בחומר הגשמי, על־אף היותו נראה רחוק מה', טמונה סגולה אלוקית.

"ה' הוא הכל והכל הוא ה'", בכל דבר נמצא ה' יתברך, אך ישנם דברים חומריים שבהם אפשר להרגיש במיוחד את גילוי האלוקות והשראת השכינה. בארץ ישראל ישנה קדושה מיוחדת, היא המקום שבו חשים את השראת השכינה. גם הגוף היהודי קדוש בקדושה מיוחדת, והוא הכלי לגילוי הנשמה האלוקית. החומר הגשמי, שבו בחר ה', מגלה את עצמותו יתברך עוד יותר מהרוחניות ומהנשמה.

למה ה' בוחר בגשמיות? מה יש לו חוץ מגשמיות? האם במבט שלנו על אוכל וגשמיות אנחנו יכולים לחפש בו אלוקות, או שזה שייך רק לצדיקים? האם ה' והעולם נפרדים אצלנו? ואיך אפשר לחבר אותם?

מזכרת מכינוס והתוועדות
מדריכי בית דוד
כ"ה חשון תשפ"ו, ירושלים